རེབ་གོང་གི་ཉི་མ་ནུབ་པ།

-ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པའི་སྐུ་ཚེ།[1]

ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ། ༡༩༡༦-༡༩༧༨

-དགེ་འདུན་རབ་གསལ།

བསེ་ཚང་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་(1938-)གྱིས་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པའི་རྟོགས་བརྗོད་དུ་ཚིགས་བཅད་འདི་འདྲ་ཞིག་བརྩམས་གནང་འདུག དེ་ཡང་།

ཀྱེ་ཧུད་དགེ་ལེགས་གཏེར་ཆེན་ཉིན་མོར་བྱེད།།

ཞི་དབྱིངས་ཆུ་ལྷའི་ཕང་བར་ཡོངས་ནུབ་པས།།

གསེར་ལྗོངས་ཡངས་པའི་མཁའ་ལ་མུན་པའི་སྤྲུང་།།

1 རྩོམ་ཡིག་འདི་ལ་ ལ་རྩེ་དཔེ་མཛོད་ཁང་(www.latse.org)་དང་། བོད་ཀྱི་ནང་བསྟན་དཔེ་ཚོགས་ལྟེ་གནས་(www.tbrc.org)གཉིས་ནས་རྒྱ་ཆའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་བེད་སྤྱོད་རོགས་རམ་གནང་བྱུང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། དཔེ་མཛོད་ཁང་འདི་གཉིས་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྩོམ་ཡིག་འདི་འབྲི་ཐུབ་ཐལ། ད་དུང་ལ་རྩེ་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་དབུ་འཛིན་སྐྱ་ཞབས་མཁས་དབང་པད་མ་འབུམ་ལགས་དང་། དེ་བཞིན་པད་མ་རྣམ་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱ་ཡིག་གི་གོ་དོན་ངོ་སྤྲོད་བྱས་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། རྩོམ་པ་པོས།

འབྲིགས་པས་སྐྱེ་རྒུ་སྨྲ་ངན་རྒྱ་མཚོར་སིམ།།[2] ཞེས་ཉེ་མ་ཞིག་ཐུབ་པའི་རྐྱེན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རེབ་གོང་གི་ནམ་མཁའ་རུ་སྤྲིན་པ་འབྲིགས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དམངས་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱ་མཚོར་ཐིམ་ཡོད་ཅེས་བསྟན་འདུག སྐབས་འདིའི་ཉེ་མ་ནི་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་ལ་ཞུ་བ་ཡིན།

རེབ་གོང་གི་ཏན་ཏོན་ཚོས་མནའ་བསྐྱལ་སྐབས། ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོའི་མཚན་ནས་འབོད། དེ་ཡང་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པའི་ཡིག་སྐད་ཀྱི་སྒྲ་གདངས་ཤིག་མིན། དེ་ནི་ "ང་སྐ་ལྡ་རྒྱ་ཚོའི་སྐུ"ལྷ་བུའི་ཁ་སྐད་ཀྱི་སྒྲ་གདངས་ཤིག་ཡིན། འདི་ལྟར་མནའ་བསྐྱལ་བའི་སྒྲ་དེ་དག་ནི་ བྱིས་པ་ཡིན་སྐབས་སུ་ཡང་ཡང་ཐོས་པ་རེད་ལ། ད་དུང་ཡང་ངའི་རྣ་ལམ་ན་ལྷང་ངེར་གྲག མནའ་དེ་ནི་བདེན་རྫུན་གྱི་དབྱེ་ཤན་འབྱེད་པའི་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ཞིག་མཚུངས། དེ་ལྟ་བུའི་རེབ་གོང་གི་མི་དམངས་དང་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ནི། བླ་མ་དང་སློབ་མའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་ལ། དཔོན་པོ་དང་མི་སེར་གྱི་འབྲེལ་བའང་ཡོད།

རོང་པོ་དགོན་ཆེན་འདི་ ༡༣༩༢ ལོར་རོང་པོ་བླ་མ་བསམ་གཏན་རིན་ཆེན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ་ཡོད་ཅིང་མདོ་སྨད་ཁུལ་གྱི་དགོན་པ་ཆེས་ཐུ་གྲས་ཤིག་ཡིན། དགོན་པ་འདིར་གྲྭ་ཚང་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། ༡༩༥༨ ལོར་དགེ་འདུན་པ་གྲངས་ ༡༥༠༠ ཙམ་ཡོད། རེབ་གོང་དུ་དགོན་པ་འདི་དང་བཅས་པའི་དགོན་མ་ལག་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་ཞེས་གཞིས་དགོན་མང་པོ་ཡོད། དགོན་པ་འདི་དག་དང་བཅས་པའི་རེབ་གོང་ཡུལ་གྱི་སྐྱབས་མགོན་ནི་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་ཚང་ཡིན།

ཐུན་ཨ་རིར་འགྱོར་སྐབས་སྐུའི་གཅེན་པོ་ལྷག་མཆོར་རིན་པོ་ཆེ་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་འགའ་ཐོབ། གོ་སྐབས་དེ་དག་གི་རིང་ལ་ཁོང་གིས་ང་ཚོར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོའི་སྐོར་བཀའ་སློབ་གནང་། བཀའ་སློབ་དེ་ནི་ ༡༩༥༠ ལོ་ཙམ་ལ་ཁོང་ཆོ་སྐྱ་ས་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་ཅིག་ཡིན། "ངས་ཤར་སྐལ་ལྡན་ཚང་ལ་འདི་ལྟར་ཞུས་པ་ཡིན། ང་ཚོའི་ལུང་པ་རྒྱ་ལ་ཤོར་ཚར་པ་རེད། ད་ཕ་ཡུལ་ལ་ལོག་ན་རྒྱ་མིས་འཛིན་བཟུང་བྱེད་ཀྱི་རེད། དེ་ལས་ང་ཚོ་ལྷན་དུ་རྒྱ་གར་སོགས་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་འགྲོ་ཞེས་ཞུས་པ་ཡིན། དེའི་ལན་དུ་ཤར་ཚང་གིས། རིན་པོ་ཆེ་རང་ཕེབས་རོགས་གནང་། རེབ་གོང་མི་དམངས་ཀྱིས་ངའི་ངོ་ལ་སྒུག་ནས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། ངས་རེབ་གོང་མི་དམངས་བློས་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག ཅེས་གསུངས་སོང་།"[3] ཞེས་པ་འདི་རེད། དེ་ལྟར་རེབ་གོང་གི་མི་དམངས་

---

2 རེབ་གོང་སྐྱབས་མགོན་བདུན་པ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་བརྗོད། བསེ་ཚང་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་གྱི་གསུང་རྩོམ་པོད་བཞི་པ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༧ ཤོག་གྲངས་ ༤༨༠

3 ལུང་འདི་ནི་ལྷག་མཆོར་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་དངོས་ཀྱིས་ཐུན་ལ་གསུངས་བྱུང་མོད་དེ་ལྟར་སྒྲ་འཇུག་བྱེད་ཐུབ་མེད་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཁུངས་སྐྱེལ་ཡིག་ཆ་ཡང་མ་རྙེད།

ཧློས་གཏོང་མ་ཐུབ་པའི་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་འདི་ཉིད་སྔར་ཨ་མདོར་ཕེབས་ཤིང་།[4] རིམ་གྱིས་རྒྱའི་བཙོན་ཁང་ནས་དགོངས་པ་རྫོགས་ཡོད་པ་རེད་ལ། འདིར་ཁོང་གི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་རོབ་ཙམ་ཞིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཁོང་གི་མཚན་ལ་སྐལ་ལྡན་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་ཞུ། ཁོང་མདོ་སྨད་བྱང་རྒྱུད་ཆུ་བཟང་རྭ་ལོ་ཐང་[5] དུ་འདམ་མ་ཚང་ཞེས་པའི་ཁྱིམ་དུ་ཡབ་ཚེ་རིང་དོན་གྲུབ་དང་ཡུམ་འདམ་མ་བཟའ་ཏྲ་མགྲིན་སྐྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འཁྲུངས། ཡབ་ཡུམ་འདི་གཉིས་ལ་སྲས་མིང་སྲིང་བཅུ་གཉིས་འཁྲུངས་ཡོད་པ་ལས་བླ་མ་འདི་ནི་བརྒྱད་པ་དེ་ཡིན། འཁྲུངས་པའི་ལོ་ནི་ ༡༩༡༦ སྟེ་བོད་མེ་འབྲུག་ལོའི་ཟླ་བཅུ་བའི་ཚེས་ཉེར་དགུ་ཡིན། སྐུ་ན་གཞོན་པའི་སྐབས་སུ་དཀའ་བཅུ་བ་དགེ་ལེགས་བླ་མ་ཞུ་བ་ཞིག་གིས་ཡོན་ཏན་ཚེ་འཕེལ་ཞེས་མཚན་གསོལ།

༡༩༡༨ ལོ་ཙམ་ལ། རེབ་གོང་དུ་ཁྲི་ཀན་འཇམ་དབྱངས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་(1866-1928)གཙོས་བླ་སྤྲུལ་དང་སྐུ་སེར་གྱི་ཚོགས་འདུས་པའི་དབུས་སུ་ཤར་བླ་བྲང་ཆེན་མོ་རུ་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲུལ་སྐུ་ངོས་འཛིན་ཆེད་དུ་ཟན་རིལ་བསྒྲིལ་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས།. རྗེ་འདི་སྐུ་གོང་མའི་ཡང་སྲིད་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས། དེ་དུས་རྗེ་འདི་པ་དགུང་ལོ་གསུམ་ཡིན། རེབ་གོང་གི་མི་སྣ་ཚུ་བཟང་དུ་བསྐྱོད་དེ་མཇལ་དར་ཕུལ། ལོ་དེའི་ལོ་མཇུག་ལ་ཡུལ་འཁྲུག་གི་རྐྱེན་གྱིས་མཆོག་སྤྲུལ་དེ་ཟི་ལིང་དུ་གདན་དྲངས། དེ་ཡང་མཱ་ཕུའུ་ཧྥང་ཞེས་པའི་ཡུལ་དཔོན་དེས་བཙན་འཛོག་ལྟར་འཁྱེར་བ་ཡིན་འདུག དགུང་ལོ་བཞིའི་སྟེང་ལན་གྲུ་ནས་རེབ་གོང་དུ་གདན་དྲངས་ནས་ཁྲི་སྟོན་མཛད། རྗེ་རྒྱའི་རབ་འབྱམས་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ཞུ་བ་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན།

༡༩༢༢ ལོར་དགུང་ལོ་བདུན་བཞེས་པའི་སྟེང་ཁྲི་ཀན་འཇམ་དབྱངས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ལས་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་ཞུས་ཤིང་། མཚན་ལ་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་བཞེས་པ་ ༡༩༢༧ མེ་ཡོས་ལོར་སྐྱིས་སྟེང་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་(1881-1944)ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་སློབ་གཉེར་གནང་། སློབ་གཉེར་དེ་ནི་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་སློབ་སྦྱོང་ཡིན་ལ། རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྔ་དང་ཆུང་བ་ལྔས་

4 ད་ལྟ་ནིའུ་ཡོག་ཏུ་བཞུགས་བཞིན་པའི་ཨ་མདོ་ཤ་བོས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། རེབ་གོང་སྐྱབས་མགོན་དབུས་ལ་ཆིབས་བསྒྱུར་གནང་སྐབས་རེབ་གོང་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་ནས། “དབུས་ཀྱི་མཛད་པ་རྣམས་གྲུབ་རྗེས་རེབ་གོང་དུ་ཕེབས་རྒྱུ་ཡིན་”ཞེས་དབུ་མནའ་བཞེས་བཅུག་པ་རེད།

5 མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་ཧུའུ་ཀྲུའུ་རྫོང་ནང་མོན་ཞྭ་ཞང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་རྭ་ལོ་ཐང་།

བསྡུས་ཡོད།[6] དེ་ནས་ལོ་རེ་བཞིན་ཡོངས་འཛིན་སྙིས་སྟེང་ཚང་གི་ཞབས་པད་བསྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་གསན་སྦྱོང་གནང་ཞིང་། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུའི་སྟེང་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེར་རྫོགས་རྒྱུགས་ཀྱང་ཕུལ་འདུག[7]

ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་བློ་གྲོས་ཚང་(1910-1985)གིས། "དེ་ཡང་གོང་ས་རིན་པོ་ཆེ་འདི་བ་དགུང་ལོ་ཕྲ་མོའི་དུས་འདི་ཙམ་ནས་འགྲེལ་བའི་ས་ཁྱུངས་ནོན་པ་སོགས་དམ་པའི་ཡོན་ཏན་རང་འབྱུངས་སུ་མངའ་བ་དང་། སྤྱིར་ཐུགས་རིག་གསལ་ཞིང་རྣམ་དཔྱོད་ཡོངས་སུ་རྫོ་བ་དང་། བླ་མ་ལ་རྗེ་བཀུར་ཆེ་ཞིང་དང་བརྟན་པ་དང་། བཤད་པར་བྱ་བའི་གནས་རྣམས་བཟླ་སྦྱོང་སླ་ཞིང་མཁས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཐོན་པ་གང་ཅིས་ཡུད་ཙམ་བསྟེན་པའི་རིང་དེ་ནས་ཁ་ཞེ་མེད་པའི་ཐུགས་དད་འབྱུངས་པར་ཕྱིས་སུ་ཡང་ཡང་གསུང་ལ།"[8] ཞེས་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ་ཚང་ཐོག་མར་སྤྲུལ་སྐུ་འདི་ལ་མཇལ་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཐུགས་སྣང་དེ་ལྟར་བྱུང་ལུགས་བཀོད་འདུག

༡༩༣༥ ལོར་དགུང་ལོ་ཉེ་ཤུ་བཞེས་པའི་ལོར་སྐུ་འབུམ་ནས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་མཇལ། ༡༩༣༦ ལོའི་ཧོར་ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༣ ནས་ ༣༡ བར་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ་བློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་རེབ་གོང་དུ་ཕེབས་ཏེ་བཀའ་ཆོས་གནང་།[9] འདིའི་སྐོར་གྱི་མཛད་པ་རྣམས་ཞིབ་གསལ་ཡོངས་འཛིན་སྙིས་སྟེང་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་གྱིས་རྟོགས་བརྗོད་སྙན་ངག "གསེར་གྱི་མེ་ཏོག"ཅེས་པ་བརྩམས་ཡོད་པ་རེད། དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པའི་སྟེང་མགོན་ཤུལ་གྱིས་ཞུས་པ་ལྟར་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་ཐོག་མ་གནང་།

དེ་ལྟར་སྐུ་ན་གཞོན་པའི་བླ་མ་འདིས་གཙོ་བོར་ཡོངས་འཛིན་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་ཚང་དང་། དེ་བཞིན་ཨ་རོལ་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་ལུང་རྟོགས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན།(1888-1958) འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་

6 ཕྱག་ན་པད་མོ་ཡབ་རྗེ་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོའི་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་རྒྱུད་གསང་གསུམ་སྣང་བའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ། འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ། མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ཤོག་གྲངས། ༣༤༧-༣༩༨ (གོང་གསལ་རྣམས་ནི་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་སྐྱེས་རབས་ལས་བཏུས་ཤིང་འདིར་ཁོང་དགུང་ལོ་ ༡༤ ལ་ཕེབས་པའི་བར་ཙམ་དུ་གསལ།)

7 རོང་པོ་དགོན་ཆེན་གྱི་གདན་རབས་རྫོགས་ལྡན་གཏམ་གྱི་རང་སྒྲ། འཇིགས་མེད་ཐེག་མཆོག མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༡༩༨༨ ཤོག་གྲངས་ ༣༠༢ ན། "ཕུན་ཚོགས་བཞི་ལྡན་འབྲས་བུའི་ཁྱུར་གྱིས་དུད།། བསྟན་པའི་གྲགས་པ་དཀར་པོའི་མེ་ཏོག་གིས།། རབ་ཏུ་མཛེས་པའི་དཔག་བསམ་ལྗོན་པ་ཆེ།། དཔལ་ལྡན་སྨྲ་བའི་དབང་པོ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག།"ཅེས་ཕུལ་འདུག

8 རྟོགས་བརྗོད་གདུང་སེལ་སྨན་གྱི་ཟློན་པ། མ་ཧཱ་པཎྜི་ཏ་རྗེ་བཙུན་རྗེ་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་བློ་གྲོས་མཆོག་གི་གསུང་འབུམ། གླེགས་བམ་གཉིས་པ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༧ ཤོག་གྲངས་ ༡༤༨

9 པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ་བློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་གང་གི་དགུང་ཚོགས་དང་བསྟུན་པའི་མཛད་རྣམ་རགས་བསྒྲིགས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་དཔྱད་གཞིའི་རྒྱུ་ཆ་བདམས་བསྒྲིགས། སྤྱིའི་འདོན་ཐེངས་ ༢༢ པ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༠ ཤོག་གྲངས་ ༣༨༠

མཚོ།(1898-1946) ཁྲི་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཀྱི་མདུན་ནས་བསླབ་པ་སློབ་གཉེར་ལ་ཐུགས་བརྩོན་མཛད་ཅིང་། གཞུང་བཀའ་པོད་ལྔས་གཙོ་བྱས་པའི་མདོ་སྔགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་ཤེས་བྱ་ལ་མཁས་པའི་སྐད་པ་འཕེལ་བཞིན་ཡོད། ཁོང་གིས་གསེར་ཐྲེང་གི་སྤྱི་དོན་ཤོག་ལྷེབས་བརྒྱ་མ་ལོངས་ཙམ་དང་། དེ་བཞིན་མན་ངག་རྣམ་གསུམ་སོགས་བཀའ་རྒྱ་མའི་སྐོར་སོགས་གསུང་རྩོམ་སྣམ་ཆེ་བ་གང་ཙམ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཕྱིས་སུ་གོད་ཆག་སྐབས་མེར་སྲེག་ཐེབས།[10]

༡༩༤༤ ལོར་རང་གིས་མི་ལོ་བཅུ་བདུན་རིང་དགེ་རྒན་དུ་བསྟེན་པའི་ཡོངས་འཛིན་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་མཆོག་སྐུ་སྲུ་ངན་ལས་འདས་ཤིང་། སྐབས་དེར་ཤར་ཚང་ནི་དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་ཙམ་ལ་ཕེབས་ཡོད། ༡༩༤༨ ལོར་འཇིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཚོ་ཡང་ཞི་བར་གཤེགས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་སྐུ་ན་གཞོན་པའི་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་ནི་ད་ཆ་སློབ་མ་ཙམ་ཞིག་མ་ཡིན་པར་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་མངའ་བརྙེས་པའི་མཁས་པ་གཞོན་ནུ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་ཅིང་། དེའི་རྟགས་མཚན་དུ་ཁོང་གིས་མདོ་སྨད་ཀྱི་ས་ཆ་མང་པོར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཤིང་། དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་དང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་འཆད་འཁྲིད་སོགས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་འཆད་འཁྲིད་གནང་བཞིན་མཆིས།[11]

༡༩༤༩ ལོར་རྒྱ་ནག་ཏུ་དམར་པོའི་གཞུང་བཙུགས་ཤིང་། དེའི་ཤུགས་རྐྱེན་དེ་ཐ་ཕྱི་འདིར་རེབ་གོང་དུ་སླེབས་བཞིན་ཡོད། སྐབས་གཅིག་ཤར་སྐལ་ལྡན་པ་འདི་པ་རོང་པོ་དགོན་པའི་རྒྱབ་རིའི་རྩེར་གུར་ཕེབས་ནས་བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་ཞབས་ཞུ་བ་ཞིག་གིས་རྗེ་འདི་བ་ལ། “གུང་ཁྲན་ཟེར་བའི་རྒྱལ་སྐྱོན་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཨེ་བཟང་”ཞེས་ཞུས་སྐབས། “ཤིན་ཏུ་མི་བཟང་”གསུངས་ནས་ཞལ་ནག་གེར་བཞུགས།[12]

མདོ་སྨད་ཁུལ་གྱི་བླ་ཆེན་མི་ཆེན་དེ་ཚོས་ཀྱང་སྐབས་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་རྒྱ་རྒོལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་དགོས་པའི་དགོངས་པ་འཁོར་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ ༡༩༤༧ ལོར་མདོ་སྤྱི་ལྷ་བླུ་པས་ལྷག་མཆོར་རིན་པོ་ཆེར་ཕྱག་བྲིས་ཞིག་གནང་སྟེ། “ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་དམར་ཕྱོགས་ཤུགས་ཆེར་ཕྱིན་པས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཤོར་འགྲོ་བ་འདྲ། དེ་ཤོར་ཚེ་ཟི་ལིང་ས་ཁུལ་དེ་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པས་དགྲ་དམག་བཀག་ནས་རང་ས་རང་གིས་འཛིན་པའི་ཐབས་བྱུས་གནང་དགོས།” ཞེས་གསུངས་འདུག་པ་ལྟར་ལྷག་མཆོར་རིན་པོ་ཆེས་མདོ་སྨད་ཁུལ་གྱི་བླ་ཆེན་དཔོན་

10 རྗེ་དགེ་འདུན་བསྟན་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས། རོང་པོ་བློ་བཟང་སྙན་གྲགས། བོད་ཀྱི་དུས་བབ། ༢༠༠༥ ཤོག་གྲངས། ༤༡

11 ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཛད་པ་འདི་དག་ནི་ཁོང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་བླ་མ་ཁག་གི་རྣམ་ཐར་དག་ན་ཞིབ་ཙམ་འདུག་ཀྱང་འདིར་རྒྱས་པར་མ་བྲིས།

12 རེབ་གོང་ཆོས་འབྱུང་ས་ཡི་ལྷ་མོ། ཨ་ཁུ་རི་ཁྲིད་པ་བློ་བཟང་མཁྱེན་རབ། ༢༠༠༥ ཤོག་གྲངས་ ༢༥༨

ཆེན་རྣམས་ལ་ཅི་བྱེད་ཅི་དགེའི་སྐོར་གསང་བའི་གྲོས་བསྡུར་བྱས་ཡོད་འདུག་ལ། ཞྭ་དམར་རིན་པོ་ཆེ་ཐུབ་བསྟན་འཇིགས་མེད་ནོར་བུ་(1922-2008) མཆོག་གི་རྣམ་ཐར་དུ། "དེ་ནས་རིམ་གྱིས་མཚོ་སྔོན་འཁྲུམ་ཏུ་དཔོན་པོ་དང་། རེབ་གོང་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ། ནྭ་ཐང་གླིང་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་གནད་འགག་ཆེ་བ་གང་ཡོད་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་རྒྱུའི་འགོ་ཚུགས་པ་རེད། དེའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། བོད་ཡུལ་བོད་པས་འཛིན་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་རྒྱུ་དེ་རེད།"[13] ཅེས་གསུངས་འདུག

1951 年同仁县各族各界欢迎赴藏促和谈凯旋而归的夏日仓及随行人员时合影

དབུས་གཙང་འཆིང་གྲོལ་ཨུ་ཡོན་༧ཤར་ཧྭ་སི་རིན་པོ་ཆེར་རེབ་གོང་མི་རིགས་དང་ལས་རིགས་སོ་སོས་དགའ་བསུ་མཛད་པའི་དཔར། ༡༩༥༡-༡༢-༢༥

༡༩༥༠ ལྷགས་སྟག་ལོར་དབུས་གཙང་དུ་ཕེབས། དེ་ཡང་སྐུའི་གཙེན་པོ་ཞྭ་དམར་རིན་པོ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བ་ལྟར་ན། ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་དང་གསེར་ཁོག་ཞྭ་ལུ་པ་ཚང་གཉིས་ནི་ཞྭ་དམར་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན་དུ་ལྷ་ས་བཅིངས་འགྲོལ་གྱི་གྲོས་མོལ་ཆེད་མངགས་པའི་གྲས་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་ཚོ་མཚོ་སྔོན་རིག་སློན་

13 ༧ཀོང་ས་རྒྱལ་མཆོག་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོའི་སྐུའི་གཅེན་པོ་སྐུ་འབུམ་ཁྲི་ཟུར་སྟག་མཚེར་མཆོག་སྤྲུལ་ཐུབ་བསྟན་འཇིགས་མེད་ནོར་བུའི་ཐུན་མོང་མཛད་རིམ་བསྡུས་དོན་དཔྱོད་ལྡན་ཡོངས་ལ་གཏམ་དུ་བྱ་བ་སྟོན་མེད་ལེགས་བཤད་ངེས་དོན་སྒྲིན་གྱི་ཕོ་ཉ། མདོ་སྨད་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་འབོད་པས་སྦྲར། ༡༩༩༨ ཤོག་གྲངས་ ༩༩-༡༠༠

གཞུང་དུ་འཛོམས་ཏེ་རིམ་གྱིས་དབུས་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད།[14] འདིའི་སྐོར་ལ། “༡༩༤༩ ལོར་ལྷ་སའི་གཞུང་ལ་གྲོས་མོལ་བྱེད་ཆེད་ཀྲུང་དབྱང་གིས་སྐུ་ཚབ་འཐུས་མི་འདམས་པའི་ཁྲོད་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་ཚང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་ཁོང་གི་སྐུ་གོང་མ་རྣམས་ལྷ་ས་ན་གོ་གནས་དང་མིང་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་སྟབས་ཀྱིས་ཡིན་པ་དང་། དམག་དཔོན་ཕེན་ཏེ་ཧེས་དགོས་སུ་འདམས་པ་རེད།” ཞེས་རྒྱ་ཡིག་གི་[15]ཡིག་ཆ་ཞིག་ཏུ་འཁོད་འདུག་ལ། ད་དུང་ཤར་ཚང་ཟི་ལིང་ནས་༡༩༥༠ ལོའི་ཟླ་བ་ ༢ པའི་ནང་ལྷ་ས་ལ་ཆས་པ་དང་། ཟི་ལིང་དུ་དམག་དཔོན་ཕེན་ཏེ་ཧེ་ཕྱུག་ནས་བཀོད་མངགས་བྱས་ཤིང་། ༡༩༥༠ ལོའི་ཟླ་ ༥ པའི་ནང་དབུས་ལམ་དུ་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཀྱང་གསལ་འདུག

༧གོང་ས་མཆོག་གི་མཛད་རྣམ་རྒྱ་ཆེན་སྙིང་རྗེའི་རོལ་མཚོར་ཡང་ ཕན་མིང་ཅན་གྱི་རྩོམ་ཡིག་ཅིག་ལུང་དྲངས་པའི་ནང་འདི་ལྟར། “༡༩༥༠ ལོའི་ཟླ་བ་ལྔ་པར་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་ཞུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་མཚོ་སྔོན་དམག་ཁུལ་ཁང་གིས་ཀྲུང་དབྱང་དང་། ནུབ་བྱང་ཅུས་ནུབ་བྱང་དམག་ཁུལ་ཁང་བཅས་ཀྱི་མཛུབ་སྟོན་ལ་གཞིགས་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་གཅེན་པོ་སྟག་མཚེར་སྤྲུལ་སྐུས་དབུ་བཞུགས་སྐུ་ཚབ་དང་། ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཞྭ་ལུ་ཧོ་ཐོག་ཕྱུ་རྣམ་གཉིས་སྐུ་ཚབ། དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་དྲུང་ཡིག་ཆེན་མོ་བ་བཅས་ཡིན་པའི་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་རྒྱུར་གོ་བསྐོན་བསླབ་བྱ་བྱེད་མཁན་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་བོད་དུ་ཁ་ཏ་བྱེད་པར་མངགས་པ་རེད། མཚོ་སྔོན་གྱི་གོ་བསྐོན་བསླབ་བྱའི་ཚོགས་པ་ཇོག་ཐོན་བྱེད་ཁར་སྤྱི་ཁྱབ་བཀོད་འདོམས་པ་ཕེ་ལགས་སྐུ་ངོ་མ་ཟི་ལིང་དུ་ཕེབས་ནས་ཁོང་ཚོ་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཐོག་བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲོལ་གཏང་རྒྱུའི་སྐོར་འབྲེལ་ཡོད་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་དགོངས་དོན་བརྒྱུད་བསྒྲགས་གནང་ནས་ཁོང་ཚོར་བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་རྒྱུའི་བརྩོན་ལེན་བྱེད་ཆེད་ལེགས་སྐྱེས་འབུལ་དགོས་པའི་སྐུལ་ལྕག་ཀྱང་གནང་བ་རེད།”[16] ཅེས་འཁོད་འདུག

---

14 རེབ་གོང་བཅིངས་གྲོལ་བྱས་པའི་ཐོ་གཞུག བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ། རྡོ་རྗེ། ཤོག་གྲངས་ ༤༤ རྨ་ལྷོའི་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔྱད་ཡིག དེབ་དང་པོ། ༡༩༩༢ “༡༩༥༠ ལོའི་ཟླ་ ༨ པར་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་དང་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་བཅས་ཀྱིས་རྩ་འཛུགས་ཀྱི་མངག་བཅོལ་དང་ལེན་དང་ཕྱག་ཏུ་ལས་འགན་ཟླ་སྨོ་ཁྱེར་ཏེ་གཞན་པའི་བོད་རིགས་འཐུས་རྣམས་དང་མཉམ་དུ་ཐོན་ལ་ལྷ་སར་སྐྱོད་ཅིང་། བོད་ལྗོངས་ཞི་བས་བཅིངས་གྲོལ་གཏོང་བའི་དོན་དུ་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་ཅིང་ནུས་ཤུགས་བཏོན།” ཞེས་གསལ།

15 爱国民主人士夏日仓生平, 赵清阳 多杰 ༼རྒྱལ་གཅེས་དམངས་གཙོའི་མི་སྣ་ཤར་ཚང་གི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས། ཀྲའོ་ཆེན་དབྱང་ དང་རྡོ་རྗེ།༽ རྨ་ལྷོའི་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་ཆ། ཐེངས་གཉིས་པ་ ༡༩༩༨ ༼ནང་ཁུལ་ཡིག་ཆ། རྒྱ་ཡིག༽ ཤོག་གྲངས་ ༩༠-༡༠༣

16 མཛད་རྣམ་རྒྱ་ཆེན་སྙིང་རྗེའི་རོལ་མཚོ། ནོར་གླིང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གཅེས་སྐྱོང་ཁང་ནས་དཔར་སྐྲུན་བྱས། ༢༠༠༩ གླེགས་བམ་གསུམ་པ། ཤོག་གྲངས་ ༣༡༡

ཐེངས་འདིའི་སྐུ་ཚབ་རྣམས་ཀྱི་གྲས་སུ་ “རྒྱ་མིའི་དཔོན་པོ་ལིའུ་ཞེར་བ་ཞིག་དང་རྒྱ་མོ་ཞིག སློན་ཞེ་ལིང་རྣ་ཕུ་ཕང་གི་སྐབས་ཞེ་ལིང་གི་ལས་བྱེད་པ་སློག་འཁྲིན་གཏོང་མཁན་ཞིག་བཅས་ཡོད་”[17] ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་དབུས་ལམ་དུ་ཕེབས་ཏེ་ཞགས་ཆུ་ཁར་ཕེབས་སྐབས་ཁོང་ཚོས་ཆབ་མདོ་ཤོར་ཞེན་པའི་གཏམ་ཐོས་ཡོད་པ་དང་། ཉིན་ཤས་རྗེས་སུ་ “བྱང་སྤྱིའི་ཁོངས་ནས་ས་ཞིབ་པ་ཧོར་པ་རྟ་པ་བཞི་བཅུ་ཙམ་སླེབས་ནས་ཞིབ་བཤེར་བྱས་”རྗེས། བྱང་སྤྱི་ནས་བཀའ་མ་ཕེབས་བར་དུ་ཁྱེད་ཚོ་ཡོང་ཚོག་གི་མ་རེད་ཅེས་བཤད་དེ་དབུས་སུ་བསྐྱོད་རྒྱུ་བཀག་ཅིང་། རིམ་གྱིས་སྐབས་དེར་ཡོད་པའི་བྱང་སྤྱི་མཁན་ཆུང་ཐུབ་བསྟན་བཟང་པོ་ལགས་ཕེབས་ཏེ་འདྲི་བརྩད་རྗེས་ “བྱང་སྤྱི་ནས་རྒྱ་དཔོན་ལིའུ་ལ་ཁྱེད་རྣམས་བོད་པ་མིན་པར་བརྟེན་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་འཁྲོལ་ཡི་གེ་མེད་པར་འགྲོ་ཚོག་གི་མ་རེད། བོད་པ་ཚོ་ཁོང་ཚོའི་འདོད་པ་རེད་”[18] ཅེས་གསུངས་ཡོད་འདུག་ལ། དེ་ནས་འགྲོ་རོགས་རྒྱ་མི་རྣམས་དེར་བཀག་རྗེས་བོད་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་ནགས་ཆུ་ཁར་ཕེབས་ཡོད་འདུག

སྐུ་ཚབ་འཛུས་མིའི་ཚོགས་གཙོ་ལྷག་མཆོར་རིན་པོ་ཆེས་སྐབས་འདིར་མཐོང་ཐོས་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་གསང་བའི་སྙན་ཞུ་ཞིག་བོད་གཞུང་ལ་ཕུལ་ཡོད་འདུག་ཅིང་། ནགས་ཆུ་ཁར་ཡང་ལྷ་ས་ནས་གཞུང་གི་བཀའ་འཁྲོལ་ཐོབ་རྒྱུ་ལ་བདུན་ཕྲག་གཉིས་ལྷག་ཅིག་གི་ཡུན་ལ་སྒུག་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་སྐུ་ཚབ་ནས་སྐོར་ཁག་རེ་རེ་བགོས་ཏེ་སོ་སོར་ཐོན་ཡོད་འདུག་ལ། ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་ཚང་ནི་ ༡༩༥༠ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡ ཉིན་ལྷ་སར་ཕེབས་པ་རེད། ཟླ་དེའི་ཚེས་ ༨ ཉིན་རྩེ་པོ་བྲང་དུ་ ༧རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་མཇལ་བ་རེད།

དུས་སྐབས་འདི་ལ་དགའ་ལྡན་བྱང་རྩེ་གྲྭ་ཚང་དུ་སློབ་གཉེར་གནང་བཞིན་པའི་ལྷ་སྡེ་ཨ་ཁུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་དགེ་འདུན་བསྟན་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཐར་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ན། བླ་མ་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་མཆོག་ལྷ་སར་ཕེབས་མ་ཐག་ནས་དགའ་ལྡན་བླ་འབྲུམ་ཁང་ཚན་གྱིས་མི་སྣ་ཆེད་གཏོང་གིས་ཕེབས་བསུ་ཞུས་ཡོད་པ་དང་། བོད་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཚེས་ཉི་ཤུ་ཙམ་ལ་དགའ་ལྡན་དུ་ཕེབས་སྐབས་དགའ་ལྡན་བླ་སྤྱི་དང་གྲྭ་ཚང་སོ་སོ་ནས་ཕེབས་བསུ་རྒྱ་ཆེན་ཞུས་ཡོད་འདུག ཟླ་དེའི་ཚེས་ ༢༢ ཙམ་ལ་དགོན་པར་ཆོས་ཞུགས་མཛད་ཅིང་དེར་བླ་འབྲུམ་ཁང་ཚན་དུ་ཟླ་གཅིག་ཙམ་བཞུགས་རིང་གསུང་ཆོས་ཀྱང་གནང་འདུག སྐབས་འདིར་མདོ་སྨད་པ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ཀྱང་དགའ་ལྡན་དུ་ཕེབས་ནས་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་ལ་མཇལ་ཁ་ཞུས་ཡོད་འདུག[19] དེ་ནས་ལོ་དེའི་ལྷ་ལྡན་སྨོན་ལམ་ཆེན་མོར་ཞུགས་ཤིང་། གདན་ས་ཁག་དང་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་སོགས་ལ་གནས་མཇལ་ལ་ཡང་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད།

17 ༧གོང་ས་རྒྱལ་མཆོག་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོའི་སྐུའི་གཅེན་པོ་སྐུ་འབུམ་ཁྲི་ཟུར་སྟག་མཚེར་མཆོག་སྤྲུལ་ཐུབ་བསྟན་འཇིགས་མེད་ནོར་བུའི་ཐུན་མོང་མཛད་རིམ་བསྡུས་དོན་དཔྱོད་ལྡན་ཡོངས་ལ་གཏམ་དུ་བྱ་བ་སྟོན་མེད་ལེགས་བཤད་ངེས་དོན་སྤྲིན་གྱི་ཕོ་ཉ། མདོ་སྨད་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་འབོད་པས་སྦྱར། ༡༩༨༩ ཤོག་གྲངས་ ༡༡༣

18 གོང་མཚུངས། ཤོག་ངོས་ ༡༡༤

19 ཕྲན་གྱི་དགེ་རྒན་དམ་པ་ལྷ་སྡེ་ཨ་ཁུ་ཚང་དགེ་འདུན་བསྟན་མཆོག་གིས། “དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ཚང་ཡང་དེ་དུས་མཇལ་བར་ཕེབས་སོང་། ཡིན་ན་ཡང་ཁོང་གིས་ཕྱག་འཚལ་མ་སོང་། གོན་པ་གཡང་ལུག་ཅིག་དང་ཞྭ་མོ་ལེབ་ལེབ་ཅིག་གོན་འདུག” ཅེས་ཕྲན་ལ་གསུངས་པ་དྲན།

ཐེངས་འདིར་སྐུ་ཚབ་ཏུ་ཕེབས་པའི་སྐུའི་གཅེན་པོ་ལྷག་མཆོར་རིན་པོ་ཆེ་ནི་རང་གི་ཡུམ་དང་བཅས་པའི་ནང་མིར་གྲོས་མོལ་བྱས་ཐོག་བསྟན་པ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྒྱ་གར་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་བྱས་ཏེ་བོད་རྒྱའི་ས་མཚམས་མཆིམས་ཕུ་ཟེར་བར་ཕེབས་ཟིན་པ་དང་།[20] དེ་ནས་རང་གི་ཞབས་ཞུ་བ་རྒྱལ་མཚན་ལགས་ལྷ་སར་མངགས་ཏེ། ལྷ་སར་བཞུགས་བཞིན་པའི་ཁོང་གི་ཕེབས་རོགས་སྐུ་ཚབ་གཞན་གཉིས་ལ་ཡིག་འབྲེལ་བྱེས་གནས་སྐབས་གཟུགས་ཕུང་སྐྱོན་བཅོས་སྨན་སྐྱོད་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ལན་བསྐྱལ་ཡོད་འདུག་ཅིང་། དེའི་ལན་དུ་ཤར་ཚང་གིས་སྐུའི་གཅེན་པོའི་སྐུ་གཟུགས་མགྱོགས་པོར་གསལ་དྭངས་ཡོང་བ་དང་སྣར་གང་མྱུར་ཕེབས་ཐུབ་པའི་སྨོན་འདུན་ཞུས་ཡོད་འདུག[21]

1953年10月黄南藏族自治区筹备委员会主任委员全体合影

རྨ་ལྷོ་ཀྲིག་འཛུགས་པའི་གྲ་སྒྲིག་ཚོགས་འདུའི་སྐབས་ཀྱི་མི་སྣ།

20 ལ་རྗེ་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་ངག་རྒྱུན་ལོ་རྒྱུས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་སྐུའི་གཅེན་པོ་ལྷག་མཆོར་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བཅར་འདྲི་ལྟར་ན། ལྷག་མཆོར་རིན་པོ་ཆེས་ནགས་ཆུ་ནས་བོད་གཞུང་ལ་གསང་བའི་སྙན་ཞུ་ཞིག་ཕུལ་བ་དེ་ གཞུང་ནས་མི་དམངས་ཚོགས་ཆེན་དུ་བཀྲམས་ཏེ་གསང་བ་ཕྱིར་གྱུར་བྱས་པ་དེ་ནི་ཁོང་བཙན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་འདུག

21 Tibet is My Country: The Autobiography of Thubten Jigme Norbu, Brother of the Dalai Lama as told to Heinrich Harrer, Wisdom Publications, 1986, 231p.

དེ་ནས་ ༡༩༥༧ ལྷགས་ཡོས་ལོའི་བོད་ཟླ་དྲུག་པ་ཙམ་ལ་དབུས་ནས་ཆིབས་ཐོན་གྱིས་ལོ་དེའི་བོད་ཟླ་ "བཅུ་གཅིག་པའི་ཚེས་ཉེ་ཤུ་བདུན་ལ་རྨ་ལྷོ་རྫོང་གི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་རོང་པོ་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་གི་གདན་ས་གསུམ་དང་རེབ་གོང་ལ་རོང་འབྲོག་གི་སེར་སྐྱ་མང་པོས་ཏ་རྒྱུགས་ཀྱི་བསུ་རོལ་རྒྱ་ཆེར་བྱེད་པའི་གྲ་སྒྲིག་བྱས་པར། རེབ་གོང་ས་གནས་ཀྱི་གུང་ཁྲན་ཎང་གི་མི་སྣས་བཀག་འགོག་བྱས་ཤིང་། སྐྱབས་མགོན་རྗེ་རྗེ་འཆང་ཡང་ཆིབས་གོང་ནས་བབས།"[22] ཞེས་པ་ལྟར་རེབ་གོང་དུ་སླར་ཕེབས་[23] པ་དང་། ཆིབས་བསྒྱུར་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་རེབ་གོང་དགོན་སྡེ་ཁག་ལའང་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་པ་གནང་འདུག[24]

༡༩༥༢ ཆུ་འབྲུག་ལོར་པེ་ཅིང་ལ་ཕེབས། སྐབས་དེར་ཀྲུང་གོའི་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས་ནས་ལོ་བཞི་བ་ཡིན་ལ།[25] ལོ་དེའི་སྤྱི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡ གོང་ཙམ་ལ་པེ་ཅིན་ནས་མའོ་ཙེ་ཏུང་དང་ཀྲུའུ་ཨེན་ལའི། ཀྲུའུ་ཏེ་སོགས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ལ་མཇལ་འཕྲད་བྱས་ཡོད་འདུག དེ་ནས་རྒྱ་ནག་གི་ས་ཁུལ་གཞན་འགའ་ལ་གཟིགས་ཞིབ་ཆེད་ཕེབས་ཡོད་ཚོད་ཀྱང་ས་བོན་ཞིབ་ཆ་མ་རྙེད།

[22] རྗེ་དགེ་འདུན་བསྟན་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས། རོང་པོ་བློ་བཟང་སྟན་གྲགས། བོད་ཀྱི་དུས་བབ། ༢༠༠༥ ཤོག་གྲངས་ ༩༨

23 རྒྱལ་གཅེས་དམངས་གཙོའི་མི་སྣ་ཤར་ཚང་གི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས། རྨ་ལྷོའི་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་ཆ། ཐེངས་གཉིས་པ་ ༡༩༩༩ (ནང་ཁུལ་ཡིག་ཆ། རྒྱ་ཡིག) ཤོག་གྲངས་ ༩༠-༡༠༣ "༡༩༥༢ ལོའི་དགུན་ཁར་རོང་པོ་དགོན་ཆེན་དུ་སླར་ལོག་ཕེབས་པ་རེད།" ཅེས་བཀོད་འདུག

[24] སྐབས་དེར་དགེ་འདུན་པ་རེ་རེར་སྣམ་བུས་བཟོས་པའི་ཟླ་གམ་རེ་གནང་བ་རེད་ཅེས་ཨ་མདོ་ཤ་བོ་ལགས་ཀྱིས་གསུངས་བྱུང་།

25 爱国民主人士夏日仓生平, 赵清阳 多杰 (རྒྱལ་གཅེས་དམངས་གཙོའི་མི་སྣ་ཤར་ཚང་གི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས། ཀྲའོ་ཆིན་དབྱང་དང་རྡོ་རྗེ།) རྨ་ལྷོའི་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་ཆ། ཐེངས་གཉིས་པ་ ༡༩༩༩ (ནང་ཁུལ་ཡིག་ཆ། རྒྱ་ཡིག) ཤོག་གྲངས་ ༩༠-༡༠༣ "༡༩༥༢ ལོའི་དབྱིད་ཀར་མའོ་ཙེ་ཏུང་གིས་པེ་ཅིན་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་རེད། ཟླ་བ་ ༥ ཚེས་ ༡ གི་སྔོན་ཙམ་ལ་པེ་ཅིན་ནས་མའོ་ཙེ་ཏུང་དང་ ཀྲུའུ་ཨེན་ལའི། ཀྲུའུ་ཏེ་སོགས་ལ་མཇལ་འཕྲད་བྱས་པ་རེད། ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡ ཉིན་ཀྲུའུ་ཏེ་ཡིས་ཁོང་ལ་གསོལ་སྟོན་བཤམས་པ་རེད། གསོལ་སྟོན་ཐོག་ཁོང་གི་སྐུ་ཚ་རྡོ་རྗེ་ཀྲུང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་བཞག་པ་རེད། ཤར་ཚང་གིས་ཕེན་ཏེ་ཧེ་དང་ཡིག་འཕྲུལ་ཐེངས་མ་མང་པོ་བྱས་པ་རེད།" ཞེས་སོགས་གསལ་འདུག

1953 年黄南藏族自治区人民政府、协商委员会主席、副主席、委员合影

3༡༩༥༣ ལོའི་རྨ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་གཙོ་འཛིན་དང་གཞོན་པ། རྒྱུན་ལས་བཅས།

ཤར་སྐལ་ལྡན་པ་སྐུ་ཕྲེང་འདི་པ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཡོ་འཁྱོམ་ཆེ་བའི་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་རེབ་གོང་གཙོས་པའི་མདོ་སྨད་ས་ཁུལ་ཁག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་མཛད་པ་ཆེ་བ་དཔེར་ན། ༡༩༥༧ མེ་བྱ་ལོ་གཅིག་པུ་ལ་ཡང་། རྒྱལ་པོ་ཀླུ་ཆུ་དང་མདོ་བ། སོ་ནག བོན་བརྒྱ། ཨ་བར་ཟེ་བོ་བཅས་ཀྱི་ས་གནས་ཁག་ལྔ་རུ་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་ཐེངས་ལྔ་གནང་ཡོད་འདུག[26] དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་ཀའི་ནང་ཞུགས་དགོས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། "༡༩༥༣ ལོའི་ཟླ་༡༢ ཚེས་ ༢༢ ཉིན་ལ་ཀྲོན་ཆེས་རིམ་པའི་སྲིད་དབང་དང་འདྲ་བའི་རྨ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བཙུགས། ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཧོའུ་ཧྲ་ཨན། གསེར་ཁྲི། དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ། བཀྲ་ཤིས། དབང་ཆེན། བ་རྒྱལ་བཅས་སོ་སོར་ཀྲུའུ་ཞི་གཙོ་བོ་དང་གཞོན་པར་བདམ་ཐོན་བྱུང་"[27] བ་ལྟར། ཐེངས་དང་པོའི་ཁྲིག་ཀྲང་ངམ་ཁུལ་གཙོའི་འགན་བཞེས་པ་མ་ཟད། མི་དམངས་ཆབ་སྲིད་གྲོས་མོལ་ཚོགས་འདུའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཨུ་ཡོན་

---

26 རོང་བོ་དགོན་ཆེན་གྱི་གདན་རབས་ཇོགས་ལྡན་གཏམ་གྱི་རང་སྒྲ། འཇིགས་མེད་ཐེག་མཆོག མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༡༩༨༨ ཤོག་གྲངས་ ༣༣༩

27 མི་རིགས་ཁག་གི་མི་སྣར་མཐུན་སྒྲིལ་བྱས་ཏེ་མི་དམངས་ཀྱི་སྲིད་དབང་གསར་དུ་བཙུགས། དབྱང་ཡའོ་ཚོའུ། ཤོག་གྲངས་ ༩༨ རྨ་ལྷོའི་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དཔྱད་ཡིག དེབ་དང་པོ། ༡༩༩༢ ཤོག་གྲངས་ ༩༩

དང་། རྒྱལ་ཡོངས་མི་རིགས་དོན་གཅོད་ལྷན་ཁང་གི་ཨུ་ཡོན་སོགས་ཀྱི་གོ་གནས་ཀྱང་བཞེས་དགོས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

རེབ་གོང་གི་ ༡༩༥༨ ལོ་ཙམ་གྱི་གནས་ཚུལ་མདོར་ཙམ་ཞིག་ཆོས་འབྱུང་ས་ཡི་ལྷ་མོར་གསལ་བ་ལྟར་ཞུས་ན། ཟླ་སེར་དང་མི་དབང་ཆེ་ཆུང་ཕལ་ཆེ་བ་ཞིག་བཙོན་དུ་བཟུང་། ཕ་བུ་དང་དགེ་རྒན་དགེ་ཕྲུག གཉེན་དང་མཛའ་བཤེས་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་དུ་འཐབ་འཛིང་བྱེད་བཅུག དཔེ་ཆ་རྣམས་གདན་དུ་བཏིང་། སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་བཅག ཆོས་ལ་དད་པ་རྣམས་དགྲ་ཉེ་བརྩིས། “རྒྱ་ནོར་ཟས་གསུམ་གང་ཡོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་ལེགས་གཅེས་རྣམས་རྒྱ་ཡུལ་དུ་དྲངས་ཏེ་ལྷག་མ་ས་ཞིང་དང་བཅས་པ་ལྷན་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་བསྲེས་བྱས་ནས་ཏེ་དཔེ་ཟེར་བའི་མིང་བཏགས་ཏེ་མི་མང་ལ་མཉམ་ལས་དང་མཉམ་ཟ་ཡི་སྲོལ་བཙུགས་ཤིང་། མི་རེ་རེ་ལ་གྲོ་ཕྱེ་སྲང་བཞི་ལས་མེད་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཤིང་ཤུན་དང་ཤིང་ལོ། རྩྭ་དང་མི་རོ། ཐ་ན་ཕྱི་ས་(བཤང་བ་)ཟ་བ་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་མུ་གེ་སོགས་ཀྱི་བསྐལ་བ་ཅིག་ཅར་དུ་ལྷགས། ཚུལ་འདིར་བརྟེན་ནས་ རྫོང་དང་གྲོང་འཁོར་སོགས་ཀྱི་མི་རབས་ཆད་པ་ཡང་མང་དུ་བྱུང་།[28] ཞེས་པས་མཚོན་ནོ།།

འཛིགས་མེད་ཐེག་མཆོག་གིས་བརྩམས་པའི་རོང་བོའི་གདན་རབས་སུ། “དེ་ཚུན་གྱི་(སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པའི་)ལོ་རྒྱུས་དག་ཀྱང་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ལ་མཛེས་པའི་རྣམ་ཐར་རྨ་མེད་པ་ཡིན་ན་ཡང་དགོས་དབང་གིས་རེ་ཞིག་འདི་ནས་ཞུ་མཚམས་བྱ…”[29] ཞེས་བཙོན་ཁང་དུ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྣམས་དགོས་དབང་ལ་ཞལ་འཕངས་ཏེ་བཀོད་མི་འདུག་ལ། བསེ་ཚང་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་ལགས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པའི་རྟོགས་བརྗོད་དུའང་། བཙོན་ཁང་དུ་ཕེབས་ནས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཛད་པ་བསྐྱངས་པ་དང་ཁོང་ལ་གསུང་ཆོས་གནང་བའི་སྐོར་གྱི་ཚིགས་བཅད་འགའ་རེ་ལས་མི་འདུག འོན་ཀྱང་གསུང་འབུམ་གྱི་མཛད་པ་པོ་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འདི་ལྟར། “…རྗེ་ཉིད་ཀྱང་ ༼བསེ་ཚང༽ རྒྱལ་ཁྲིམས་ལ་སྦྱར་ཏེ་ཟེ་ལིང་དུ་བསྐྱལ། བཙོན་ལས་སྐྱབས་མགོན་ཤར་སྐལ་ལྡན་བདུན་པོ་ཆེན་པོ་དང་མཇལ་ཏེ་གསང་ཐབས་ཀྱིས་དཔལ་རྡོ་རྗེ་འཇིགས་བྱེད་ལ་བརྟེན་པའི་ལུས་སྲུང་གི་གསང་བའི་མན་ངག་བཀའ་རྒྱ་མའི་ཁྲིད་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དབང་བཞི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུང་བཅས་མནོས།”[30] ཞེས་གསལ།

28 རེབ་གོང་ཆོས་འབྱུང་ས་ཡི་ལྷ་མོ། ཨ་ཁུ་རི་ཁྲོད་པ་བློ་བཟང་མཁྱེན་རབ། ༢༠༠༥ ཤོག་གྲངས་ ༢༤༨

29 རོང་བོ་དགོན་ཆེན་གྱི་གདན་རབས་རྫོགས་ལྡན་གཏམ་གྱི་རང་སྒྲ། འཛིགས་མེད་ཐེག་མཆོག མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༡༩༨༨ ཤོག་གྲངས་ ༣༣༤

30 མཛད་པ་པོ་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས། ཁ་གྱའི་བླ་ཚང་རྡོ་རྗེ་རིན་ཆེན། བསེ་ཚང་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་གྱི་གསུང་རྩོམ་པོད་བཞི་པ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༧ ཤོག་གྲངས་ ༩

བཙོན་ཁང་དུ་བཞུགས་སྐབས་ཐོག་མར་ཟེ་ལིང་ཁུལ་དུ་བཞུགས་ཡོད་པ་དང་། ཟེ་ལིང་ཁུལ་དུ་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་ངལ་རྩོལ་སྒྱུར་བཀོད་ཏུ་ཁག་ཨང་དང་པོ་ནས་ཨང་ལྔ་པ་བར་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་ངལ་རྩོལ་སློབ་སྦྱོང་ཁང་ཞེས་པ་བཅས་བཙོན་ཁང་དྲུག་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཏུ་མ་མཐའ་ལ་ཡང་ཁྲིན་བསྡོམས་བཙོན་པ་ ༢༧༠༠༠ ཙམ་ཡོད་འདུག[31] ཨ་ལགས་ཚ་ཡུས་བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབར་མཆོག་གིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། དེ་དུས་ "ལོག་སྤྱོད་གྲལ་རིམ" དང་ "གསར་བརྗེར་ངོ་རྒོལ་པ།" བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་བདག་པོ་(བོད་ཀྱི་བླ་མ་རྣམས་ལ་ཟེར་)སོགས་ཀྱི་ཉེས་ཁྲིམས་བཅད་དེ། "བཙོན་འཇུག་ལོ་གསུམ་ཡན་ཆད་ནས་ཚེ་བཙོན་བར་གྱི་ཉེས་ཆད་ཕོག་པ་ཚང་མ་ས་ཐག་རིང་པོའི་ "ངལ་རྩོལ་བསྒྱུར་བཀོད་ཏུ་ཁག"སོ་སོར་བསྐྱལ་ཏེ་བཙན་ཤེད་ཀྱིས་ངལ་རྩོལ་སྐྱུལ་བ་རེད།"[32] ཅེས་གསུངས་འདུག་པ་ལ་དཔགས་ན། རྗེ་སྐལ་ལྡན་པ་འདི་ཉིད་ལ་ཡང་ཐོག་མར་ཟེ་ལིང་གི་བཙོན་ཁང་གང་ཞིག་ཏུ་ཁྲིམས་ཐག་གཅོད་མ་ཐུབ་བཀག་བསྐྱིལ་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཁྲིམས་ཆད་བཅད་རྗེས་ཀ་མདོའི་ཞིང་ར་ཞེས་པའི་བཙོན་ཁང་ལ་བསྐྱལ་ཡོད་པ་རེད།

བཙོན་ཁང་དུ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཤིག་ནི་འདི་ལྟར། "གསེར་ལྗོངས་ཡུལ་གྱི་དགྲའི་དཔུང་འཇོམས་(ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་)ཀྱང་ཚུལ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་སྙིང་སྟོབས་ལྷག་པར་བསྐྱེད་དེ་དེད་ཅག་མ་དག་པའི་སྣང་ངོར། ཤིན་ཏུ་མི་སྡུག་པའི་ར་བ་དུ་མས་བསྐོར་བའི་ནང་དུ་དམག་དང་བཙོན་སྲུང་མི་བཟད་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐོར་བའི་དབུས་སུ་བཞུགས་ཏེ། ཟས་གོས་དང་གདམ་ངན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་མནར་བ། ཐ་ན་ཁུར་སྣིག་གི་རྒྱན་ཙམ་ཡང་མ་ལུས་པར་འཕྲོག་སྟེ་རས་ནག་གི་དོར་རྟ་གྱོན་དུ་བཙུག་པ་སོགས་བྱས་ཡོད་དོ།།"[33] ཞེས་སྐབས་དེར་མཇལ་ཁར་ཡང་ཡང་ཕེབས་པའི་ཨ་ཁུ་བློ་བཟང་མཁྱེན་རབ་མཆོག་གིས་གསུངས་འདུག་པ་ལྟར། བཙོན་ཁང་དུ་དགེ་འདུན་པའི་ན་བཟའ་བསྣམས་མ་བཅུག་པར་སྐྱ་ཆས་བཞེས་ཡོད་པ་རེད། ད་དུང་བཙོན་ཁང་ནང་ངལ་རྩོལ་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་མ་ཟད། ད་དུང་བཤད་གཅི་གཙང་མ་བཟོ་བའི་ལས་ལ་ཡང་བསྐྱལ་བའི་བཤད་སྒྲོས་སོགས་འདུག་ལ། འཕྲོད་བསྟེན་དང་བཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཆེ་རབས་ཀྱང་དེའི་ཁུངས་ཐུབ་ཡིག་ཆ་མ་རྙེད་པས་རེ་ཞིག་བཞག ཨ་ཁུ་རི་ཁྲིད་པ་བློ་བཟང་མཁྱེན་རབ་ཞུ་བ་འདིས། ལོ་རེ་རེ་བཞིན་ཐེངས་གཉིས་རེར་བཙོན་ཁང་དུ་སྐྱབས་མགོན་རིན་པོ་ཆེར་ཡོ་བྱད་ཅི་འབྱོར་བསྐྱལ་བར་ཕེབས[34] ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཁོང་གི་ཆོས་འབྱུང་གི་སྔོན་གླེང་དུ་བྲིས་འདུག

31 ངའི་ཕ་ཡུལ་གྱི་ཡ་ང་བའི་ལོ་རྒྱུས། བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབར། ༡༩༩༩ སྟར་ཐང་དཔར་ཁང་། ཇ་རམ་ས་ལ། ཤོག་གྲངས་ ༤༣༨-༤༤༠

32 ངའི་ཕ་ཡུལ་གྱི་ཡ་ང་བའི་ལོ་རྒྱུས། བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབར། ༡༩༩༩ སྟར་ཐང་དཔར་ཁང་། ཇ་རམ་ས་ལ། ཤོག་གྲངས་ ༤༣༨-༤༤༠

33 རེབ་གོང་ཆོས་འབྱུང་ས་ཡི་ལྷ་མོ། ཨ་ཁུ་རི་ཁྲིད་པ་བློ་བཟང་མཁྱེན་རབ། ༢༠༠༥ ཤོག་གྲངས་ ༢༨༩

34 རེབ་གོང་ཆོས་འབྱུང་ས་ཡི་ལྷ་མོའི་མཛད་པ་པོ་ངོ་སྤྲོད། རྡོ་རྗེ་དབང་ཕྱུག ༢༠༠༥ ཤོག་གྲངས་ ༤

བཙོན་ཁང་དུ་དུས་ནམ་ཞིག་ལ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཕེབས་པའི་སྐོར་རོབ་ཙམ་ཞིག་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་འཁོད་པ་ནི་འདི་ལྟར། "༡༩༥༨ ལོ་དེ་མི་རིགས་ཀྱི་མཐོ་རིམ་མི་སྣ་མང་པོར་མཚོན་ན་ཚོད་བགམ་ཞིག་དང་། བཙོན་འཛུག་གི་མཐར་གཅོད་ཅིག་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་འཇིགས་ཡེར་བའི་རྨི་ལམ་ཞིག་དང་། ཆག་སྒོ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ལོ་དེའི་ཟླ་བཞི་བར། རྨ་སྔོའི་ས་ཁུལ་ལ་ལར་གསར་བརྗེ་ངོ་ལོག་གི་དྲག་པོའི་ངོ་རྒོལ་བྱུང་བ་དང་། ཟིང་འཁྲུག་ཞོད་འཛུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲོད། རྒྱ་ཆེ་ཐལ་དྲགས་པའི་ནོར་འཁྲུལ་བྱུང་སྐབས་ཤར་ཚང་ཡང་དོན་མེད་ཐག་ཞོར་འབྲེང་དྲུད་ཀྱིས། ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་འཛིན་བཟུང་བཀག་བསྐྱིལ་བྱས་ཏེ་བཙོན་ཁང་དུ་མི་ལོ་ ༢༠ ལྷག་རིང་ཉེས་མེད་སྡུག་ཁུར་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་དང་། ༡༩༧༨ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༣༠ ཉིན་ཀ་མདོ་ཞིང་རར་[35] སྨན་བཅོས་ཕན་བསྐྱེད་མ་བྱུང་བར་དགུང་ལོ་ ༤༢ སྟེང་སྐུ་གྲོངས།"[36] ཅེས་བྲིས་པ་ལྟར་རེད།

འོན་ཀྱང་ཁོང་གི་བསྣུན་གཞི་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། སྐུ་འདའ་ཁར་སུ་ཡོད་མེད། ཞལ་ཆེམས་གང་འདྲ་ཡོད་མེད། ཁོང་གི་ཁྲིམས་ཆད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གང་འདྲ་ཡོད་མེད་སོགས་ནི་ད་ཙང་སྒྲིག་གྱུར་རེད། ཨ་ལགས་ཚོ་ཡུས་ཚང་གིས་ཀ་མདོའི་ཞིང་རའི་སྐོར་ལ་གསུངས་དོན། "ཀ་མདོ་ཞིང་ར། ཞིང་ཆེན་བཙོན་ཁང་དང་པོ། ཞུན་ཧྭ་རྫོང་། ༼འདིར་ ༡༩༥༨ ལོ་ནས་ ༡༩༨༠ བར་བོད་མི་སྟོང་ཕྲག་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་མང་ཆེ་བ་མཐར་གཅོད་འོག་གྲོངས་པ་རེད། ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་དང་རྒྱ་བོའི་དཔོན་པོ་རྫོ་རྗེ་སོགས་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་མང་པོ་མཐར་གཅོད་འོག་འདས།༽"[37] ཞེས་གསུངས་འདུག

ཁོང་དགོངས་པ་རྫོགས་པའི་སྐོར་ལ། རོང་པོའི་གདན་རབས་ལས། "རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་རྟ་ལོར་རྒྱལ་བསྟན་སྣང་བ་འཇམ་གླིང་མཁའ་ལ་འཁྲོས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཧོར་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཚེས་གསུམ་གྱི་ཉོགས་པའི་ཆུ་ཚོད་བདུན་དང་སྐར་མ་སོ་ལྔའི་སྟེང་རེ་ཞིག་ལྔ་ལྡན་ཞིང་ལ་ངལ་གསོ་བར་ཕེབས་སོ།།"[38] ཞེས་བཀོད་པ

35 མཚོ་ སྔོན་ཞིང་ཆེན་མཚོ་ཤར་ས་ཁུལ་གྱི་ཧྭ་ལུང་རྫོང་གི་ཀ་མདོ་གྲོང་བརྡལ། ༼ཀ་མདོར་ཡོད་པའི་བཙོན་ཁང་དེ་ནི་ ༡༩༥༨ ལོའི་ནག་ཉེས་ཆེ་གྲས་ཀྱི་བཙོན་པ་རྣམས་འཛུག་ས་རེད་ཅེས་ཡུལ་འདིར་ཡོངས་གྲགས་ཀྱིས་བཤད་རྒྱུན་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་སྒོ་མང་དགེ་བཤེས་བློ་བསྟན་ལགས་ཀྱིས་ཐུན་ལ་གསུངས་བྱུང་།༽

36□□□□□□□□□□□□□—□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ ༼བླ་མ་དང་ཀྲིག་ཀྲང་གི་མི་ཚེའི་སྤྱོལ་མཚམས་ན།-རོང་བོ་དགོན་པའི་དགོན་བདག་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་དང་རྨ་ལོ་ཀྲིག་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་ཀྲིག་ཀྲང་དང་པོ་ཤར་ཚང་གི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས།༽ རྨ་སྔོའི་འདས་པའི་ལོ་དྲུག་ཅུར་ཕྱི་མིག་ལྟ་བ། འདས་པའི་ཀྲིག་ཀྲང་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་དྲན། ༢༠༡༠ ལོར་དཔར། རྒྱ་ཡིག ཤོག་གྲངས་ ༢༥ (ལུང་འདྲེན་འདི་བཞིན་བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཚོ་ལགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་གནང་བྱུང་།)

37 ངའི་ཕ་ཡུལ་གྱི་ཡ་ང་བའི་ལོ་རྒྱུས། བསྟན་འཛིན་དཔལ་འབར། ༡༩༩༦ སྣར་ཐང་དཔར་ཁང་། ཇ་རམ་ས་ལ། ཤོག་གྲངས་ ༦༣༨

38 རོང་པོ་དགོན་ཆེན་གྱི་གདན་རབས་རྫོགས་ལྡན་གཏམ་གྱི་རང་སྒྲ། འཇིགས་མེད་ཐེག་མཆོག མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༡༩༨༨ ཤོག་གྲངས་ ༣༣༤

ལྟར་ལགས་ཤིང་། ཆུ་བཟང་མཆོག་སྤྲུལ་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱུག་མཆོག་(1914-2000)གིས་སྐུ་གདུང་ལ་བདག་བྱས་པའི་སྐོར་བསེ་ཚང་གི་ཏོགས་བརྗོད་ན་གསལ།[39]

ཆུ་བཟང་སྤྲུལ་སྐུ་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་འདི་ནི་རྗེ་སྐལ་ལྡན་པ་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པའི་སྐུ་མཆེད་ཅིག་ཡིན་འདུག་ལ། ཁོང་ཡང་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་དང་ལྷན་དུ་བཙོན་ཁང་དུ་ཕེབས་འདུག ༡༩༥༨ ལོར་བཙོན་ཁང་དུ་ཚུད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་རོམ་ཙམ་ཞིག་ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བ་འདི་ལྟར། “ཧོར་ཟླ་ལྔ་བའི་ཚེས་ཉེར་བཞིའི་ཉིན་རྫོང་ནས་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད་པར་(ཆུ་བཟང་ཚང་ལ་)ལག་ལྕགས་བརྒྱབ་ཐོག་བཙོན་ཁང་དུ་བཅུག རྫོང་ཐོག་ཏུ་ཉིན་བཅོ་ལྔ་འགོར་རྗེས་ཟི་ལིང་དུ་བསྐྱལ་ཏེ་བཙོན་འཇུག་བྱས། ཟི་ལིང་བཙོན་ཁང་དུ་རྗེ་ཉིད་ལ་སྐྱོ་པོ་གདུག་རྩུབ་ཅན་བརྗེ་རེས་ཀྱིས་ལན་གྲངས་བརྒྱ་ལྷག་འདྲི་རྟོག་བྱས། འདྲི་ཐེངས་རེར་ཁྱོད་ལ་རྒྱུ་རྫས་རྩ་ཆེན་ཅི་ཞིག་ཡོད། གསེར་དངུལ་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་གང་དུ་སྦས་ཡོད། མི་སུ་དང་སུ་ངོ་ཤེས། འབྲེལ་བ་ཇི་ལྟར་བྱས་ཡོད། རྒྱ་གར་ནས་རྒྱུ་རྫས་གང་འདྲ་ཁྱེར་ཡོང་། ཆུ་ཚོད་དང་མེ་མདའ་ཁྱེར་ཡོང་བ་རྣམས་གང་དུ་བཞག་ཡོད། ཆོས་བཏོན་པ་དང་མི་ལ་འཚམས་རྟགས་བྱིན་ནས་འབྲེལ་བ་བྱས་པས་ཁྱོད་གསར་བརྗེའི་ངོ་ལོག་པའི་ཉེས་ཅན་རེད་ཟེར་ནས། མཐོ་རིམ་བཙོན་མ་ཞེས་པའི་ཉེས་མིང་བཀལ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོ་ནས་ ༡༩༧༠ ལོའི་བར་ཟི་ལིང་ཁན་ཧྲིན་ཧུ་བཙོན་ཁང་དུ་མུན་ཁང་ནང་མི་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡུན་ལ་འཐབ་རྩོད་དང་སྡུག་སྦྱོང་ཚད་མེད་ཀྱིས་སྐུ་སྲོག་མ་ཆད་ཙམ་གྱི་ངང་བཞུགས། ར་ཕོ་ཚང་། ཤར་ཚང་། ཏའུ་ལན་ཚང་། བཙན་པོ་ཚང་། ཐུའུ་བཀན་ཚང་། གསེར་ཁྲི་ཚང་། མི་ཉག་ཚང་། སྒོ་མི་དཔོན་པོ་བཀྲ་ལོ། སྒོ་མི་དགེ་བསྙེན། ཆབ་ཆ་དགོན་གསར་གྱི་ཨ་ལགས་སེ་ར་མཁན་ཆེན་སོགས་བཙོན་གྲོགས་ཡིན་འདུག” ཅེས་དང་། དེ་ནས་ ༡༩༧༠ ལོར་ཕིན་ཚྭ་ཅེ་ཞིང་ཆེན་གྱི་བཙོན་ཁང་དུ་བོད་ཀྱི་བཙོན་པ་ ༢༩༠ དང་ལྷན་དུ་ཕེབས་ནས་ངལ་རྩོལ་གྱི་ལས་ཀར་ཞུགས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས། “༡༩༧༢ ལོར་ཀ་མདོའི་བཙོན་ཁང་དུ་བསྐྱལ་ཏེ་མི་ལོ་གསུམ་གྱི་ཡུན་ལ་དཀའ་སྡུག་སྣ་ཚོགས་ཉམས་སུ་བཞེས་ཏེ་བཞུགས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༥ ལོའི་སྤྱི་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་བཙོན་གྲོལ་ཐོབ། ལོ་གསུམ་དང་ཟླ་བ་བརྒྱད་ཀྱི་རིང་ལ་ཀ་མདོར་སིལ་ར་སྲུང་བ་སོགས་འཚོ་ཐབས་ཕྲན་བུ་ལ་བརྟེན་ཏེ་མི་བཞུགས་ཐབས་མེད་བྱུང་།”ཞེས་གསུངས་འདུག[40] དེས་ན། ཆུ་བཟང་སྤྲུལ་སྐུ་འདི་ཉིད་ཟི་ལིང་དང་ཀ་མདོ་གཉིས་གར་ཤར་ཚང་དང་ལྷན་དུ་བཞུགས་ཡོད་པ་གསལ་ལ། འདྲི་གཅོད་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་དག་དང་ཉེས་ཆད་དེ་དག་ནི་ཤར་ཚང་ལའང་ཐོག་ཡོད་པ་གོར་མ་ཆག ཤར་ཚང་དགོངས་པ་རྫོགས་པའི་སྐབས་སུ་ཆུ་བཟང་རིན་པོ་ཆེ་ས་དེ་གར་བཙོན་གྲོལ་གྱི་རྣམ་པར་བཞུགས་ཡོད་པས་སྐུ་གདུང་ལ་བདག་ཉར་གནང་བ་ཡིན་འདུག

[39] “དེ་ཚེ་འགྲོ་བའི་བླ་མ་ཆོས་ཀྱི་རྗེ།། ཆུ་བཟང་སྤྲུལ་མཆོག་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱུག་གིས།། སྐུ་གདུང་རིན་ཆེན་དཔག་བསམ་ལྗོན་པ་ཆེར།། སྲི་ཞུའི་མཛད་སྒོ་ཉིན་མཚན་འདད་འབར་བསྐྱོན།།” རབ་གོང་རྐྱབས་མགོན་བདུན་པ་ཆེན་པོའི་ཏོགས་བརྗོད། བསེ་ཚང་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་གྱི་གསུང་རྩོམ་པོད་བཞི་པ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༡ ཤོག་གྲངས་ ༤༢༠

40 ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་གྲྭ་ཚང་གི་ཆོས་འབྱུང་ཆོས་དུང་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བའི་སྒྲ་དབྱངས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།། འབྲས་སྤུངས་མཁན་ཁྲི་བསྟན་པ་བསྟན་འཛིན། སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་། ༢༠༠༣། ཤོག་གྲངས་ ༥༩༡-༥༩༢

ཤར་ཚང་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་འདི་ཉིད་སྨྱུ་ངན་ལས་འདས་པའི་གནམ་དེ་རེབ་གོང་གི་མི་དམངས་ཀྱི་རྣ་ལམ་དུ་སླེབས་སྐབས། རྣམ་ཐར་དད་པའི་མཛེས་རྒྱན་ལས། “ཕྱུག་ན་པད་མོ་སྐྱབས་མགོན་བདུན་པ་ཆེན་པོ་གང་ཉིད་ཡུལ་ཀ་མདོའི་ཁྲི་མོན་དུ་བཞུགས་མུས་སུ་ཞིང་འདིའི་སྐུ་ཚེའི་འཕྲིན་ལས་བསྡུས་པའི་དུས་ལ་བབས་ནས་མཛད་པའི་མཐའ་མ་བདག་གིར་བཞེས་པ་ལ། རེབ་གོང་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དད་ལྡན་གདུལ་བྱ་མ་ལུས་པ་གདུང་བའི་མུན་ཁྲོད་དུ་འཁྱམས་ཤིང་། ངོ་བྱད་མཆི་མས་གཡོགས་ཏེ་སྨྱུ་ངན་གྱི་སེམས་ཁོངས་འཁྱུག་པའི་གྲང་ཧྲུང་དྲག་པོར་ལྡང་བ་ན། རེབ་གོང་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་དང་ཁྱིམ་ཚང་སོ་སོས་འགྲན་བསྡུར་ངང་ཤར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཐུགས་དགོངས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་སྟོང་མཆོད་དང་། རྒྱུན་འཇུག སྨན་བླ་འདོན་པ་སོགས་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་བློས་མི་ཐོང་བ་བྱས།”[41] ཞེས་བཀོད་པ་ལྟར་ལགས་སོ།།

ཡང་ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་ཚང་གི་རང་རྣམ་ཁ་སྐོང་མེ་ཏོག་བཞད་པའི་འཕྲི་ཤིང་ལས། ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་ཚང་དགུང་ལོ་རེ་དགུ་བཞེས་པའི་མགོ་ཟླའི་ཚེས་གཅིག་ཉིན་ “ཟི་ལིང་དུ་བཞུགས་སྐབས་ཉིན་གང་བོར་རླུང་དམར་དྲག་པོ་ལངས་ཏེ་ཟི་ལིང་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་གནམ་ས་བར་སྣང་ས་ཐལ་གྱིས་གང་ཞིང་ཕྱིས་སུ་ཐོས་པ་ན་ཧ་ལམ་མདོ་སྨད་ས་ཁུལ་ཀུན་དུ་རླུང་དམར་གྱིས་ཤིང་སྡོང་བཅག་པ་དང་། ལམ་འགྲོ་བཅད་པ་སོགས་ཡུལ་ངན་བྱུང་མ་མྱོང་བ་ཞིག་བྱུང་བར་གླེང་། སྐབས་དེར་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་འདི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ཞིག་གི་དགོངས་པ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་གཏད་པ་མིན་ནམ། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལས་འབྱུང་བའི་རྟགས་མཚན་ལ་བསམས་ན་ཕལ་ཆེར་ཡིན་རྒྱུ་རེད་སྙམ་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་གནས་ཚུལ་ངོ་མ་གསན་མེད། ཆོས་བདུན་ཉིན་རོང་བོ་དགོན་ཆེན་ནས་གཞུང་བརྒྱ་སྨྲ་བ་དགེ་འདུན་དར་རྒྱས་དང་། སྐྱབས་མཆོག་བདུན་པ་མཆོག་གི་སྐུ་དྲོན་འཇིགས་མེད་ལྷུན་གྲུབ་དངོས་ཕེབས་ཀྱིས། ཀ་མདོ་གདོང་དམར་སྣའི་ཉེ་འདབས་ན་བཞུགས་པའི་༧སྐྱབས་རྗེ་མཚུངས་པ་མེད་པ་གསེར་ཕྲེངས་ཡུལ་གྱི་གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་བདུན་པ་ཆེན་པོ་དག་ཞིང་དུ་ཕེབས་པའི་ཚུལ་ཞུས་'''' ཐུགས་སྐྱོ་ཚད་མེད་གནང་།”[42]ཞེས་བཀོད་འདུག

ཆུང་བྱིས་པའི་དུས་ནས་བཟུང་། ཡུལ་འདིར་མཁས་པའི་སྐན་པ་ཆེ་བའི་ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་དག་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་ནས་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་སྟེག་ཟིན་པའི་རེབ་གོང་གི་ཉི་མ་འདི་ལ་མཚོན་ན། དགུང་ལོ་བཞི་བཅུར་སོན་ཙམ་ནས་བཙོན་ཁང་དུ་ཚུད་པ་དང་། བཙོན་ཁང་ནས་མི་ལོ་ཉི་ཤུ་བསྐྱལ་རྗེས་དགོངས་པ་རྫོགས་པ་རེད་ལ། ད་ནི་བཙོན་ཁང་དུ་ཉིན་རེའི་དཀའ་སྡུག་གི་མཛད་པ་ཅི་ཡིན་དང་ཟི་ལིང་ནས་ཀ་མདོ་ལ་དུས་ནམ་ཞིག་ལ་སྤྲོས་པ་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་ཐར་རྣམས་འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་ནུབ་ཉེར་ཆེ་སོད། རྣམ་ཐར་དེ་དག་ཁ་སྐོང་བྱ་རྒྱུར་ཡང་ཡུལ་དུས་ཀྱི་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་དགོས་ངེས་པའི་ས་བོན་རྣམས་ཚང་དཀའ་བ

41 རྗེ་དགེ་འདུན་བསྟན་འཛིན་གྱི་རྣམ་ཐར་དད་པའི་འཇུག་ངོགས། རོང་བོ་བློ་བཟང་སྐན་གྲགས། བོད་ཀྱི་དུས་བབ། ༢༠༠༥ ཤོག་གྲངས་ ༧༨

42 མ་ཧཱ་པཎྜི་ཏ་རྗེ་བཙུན་རྗེ་འཇིགས་མེད་རིགས་པའི་བློ་གྲོས་མཆོག་གི་གསུང་འབུམ། གླེགས་བམ་གཉིས་པ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ༢༠༠༧ ཤོག་གྲངས་ ༢༨༣-༢༨༩

དང་། ཡིག་ཆ་གཞན་ནས་ཀྱང་རྙེད་དཀའ་བ་འདུག འདི་ཡང་རེབ་གོང་གི་ཉི་མ་ནུབ་རྗེས་ཀྱི་མུན་པའི་ཆ་ཞིག་ཏུ་འཁྱམས་སོ།།

ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་ཚང་གི་སྐུ་ཆེའི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ཡིག་གི་དཔེ་ཆ[43]འི་གྲས་སུ། ཁོང་གི་སྐུ་ཚ་རྡོ་རྗེ་ལགས་ཀྱིས་བྲིས་པའི་ "ངའི་ཨ་ཁུ་ཤར་ཚང་གི་རྗེས་དྲན།" ཞེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཕྱང་རུང་ཧྲེ་ཞེས་པ་ཤར་ཚང་དང་ལྷན་དུ་དབུས་སུ་བསྐྱོད་མྱོང་བ་ཞིག་གིས་༡༩༥༥ ལོའི་ཟླ་བ་ ༡ ཚེས་ ༢༡ ལ་བཤད་ཅིང་ཀྲའོ་ཆེན་དབྱང་གིས་བྲིས་པའི་ "ཟླ་མ་ཤར་ཚང་གིས་བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲོལ་འོད་སྣོང་འབབ་པའི་ཤོག་ངོས་གཅིག་བྲིས་པ།-ཤར་ཚང་དང་ལྷན་དུ་བོད་ལ་བསྐྱོད་པའི་དྲན་ཐོ་དུམ་བུ་ཞིག" ཅེས་པ། ཡང་། རོང་བོ་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པ་བྱིངས་འདྲེན་ཆེན་མོ་ཟུར་པ་རྡོ་རྗེ་ཐར་ལགས་ཀྱིས་ ༡༩༥༧ ལོར་བྲིས་པའི་ "མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་དང་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་གྱི་ཆེད་དུ་འབད་བརྩོན་བྱས་པའི་ཟླ་མ་བཟང་པོ་ཞིག- ཤར་ཚང་གིས་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལ་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་བཞི་ཉེན་ཁ་ལས་བསྐྱབས་པའི་དྲན་ཐོ་དུམ་བུ་ཞིག" ཅེས་པའི་རྩོམ་ཡིག་གི་ནང་ནས་ཀྱང་འདིར་ཁ་སྐོན་དགོས་པ་རེ་ཟུང་རེ་འདུག་མོད། འདིར་རེ་ཞིག་བཞག་ཡོད་དོ།།

43 རྨ་ལྷོའི་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུ་ཆ། ཐེངས་གཉིས་པ་ ༡༩༩༨ ༼ནང་ཁུལ་ཡིག་ཆ། རྒྱ་ཡིག༽